

Бібліографічно-інформаційне обслуговування дітей: основні аспекти

/Консультація/

*Щербак В. Є., завідувачка
інформаційно-бібліографічним відділом
обласної бібліотеки для дітей ім. В.О.Ляїна*

Сучасні бібліотеки виконують багато різних функцій:

- * Надання доступу до інформації;
- * Забезпечення дітей інформацією у сфері освіти, самоосвіти, творчості, організації дозвілля;
- * Використання можливостей Інтернету для популяризації читання та поповнення інформаційної бази бібліотеки;
- * Допомога педагогічним колективам навчальних закладів в інформаційному забезпеченні навчального процесу та підвищенні інформаційної культури через:
 - проведення консультацій;
 - створення інформаційних списків літератури.

Бібліографічно-інформаційне обслуговування в бібліотеці -

один із основних напрямків у роботі бібліотеки, метою якого є доведення бібліографічної інформації до користувачів, їх своєчасне інформування з метою задоволення духовних, освітніх, розважальних потреб

Розрізняють три види бібліографічної інформації:

- масову;
- групову;
- індивідуальну.

Масове інформування ведеться за допомогою різноманітних форм як у самій бібліотеці, так і за її межами, та включає:

- випуск інформаційних бюлетенів;
- організацію виставок-переглядів;
- здійснення оглядів літератури;
- проведення Днів інформації, Днів періодики, Днів краєзнавства;
- підготовку інформаційних матеріалів для місцевої преси, теле- та радіопередач

Групове інформування

Розраховане, головним чином, на місцеве керівництво, працівників освіти, культури. Метою є задоволення інформаційних запитів, що пов'язані з виробничою та громадською діяльністю.

Основний засіб групової БІ – підготовка і розповсюдження тематичних, інформаційних списків для групових абонентів. Відповідальна особа заповнює анкету, в якій формулює тему, зазначає характер потрібної їй літератури

РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТОЧКА АБОНЕНТА ГРУПОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ № _____ Тема інформації _____			
Назва організації	Адреса, телефон	ПО відп. особи	
Дата повідомлення	К-сть одиниць інформації	Кількість звернень	К-сть взятих док.

Анкета Абонента групової інформації	
1. Назва установи чи закладу	_____
2. Прізвище, ім'я, по-батькові	_____
3. Переважаюча сфера діяльності	_____
4. Якою мовою користується в роботі: українською, російською, угорською	_____
5. Тематика інформаційних матеріалів, які Вас цікавлять	_____

Індивідуальне обслуговування

Полягає в постійному інформуванні читачів про надходження нової літератури за темами, які їх цікавлять. Підготовка до застосування системи індивідуального інформування включає:

- картотеку індивідуальної інформації
- картотеку тематичних записів

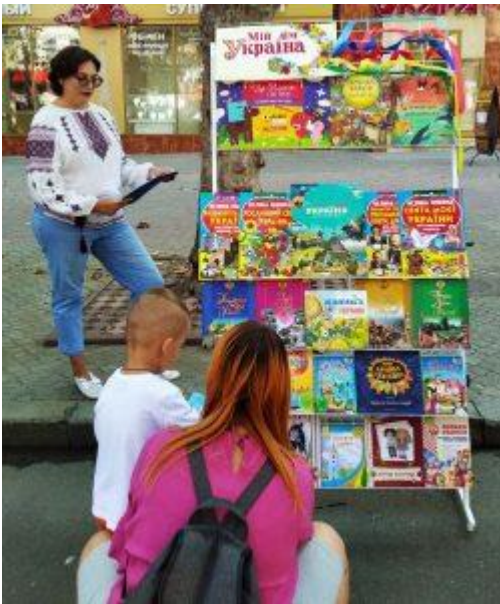
Коло абонентів індивідуальної інформації, а також тематика, види видань визначаються шляхом анкетування

<p>РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТОЧКА АБОНЕНТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ № _____</p> <p>Прізвище, ім'я: _____ По-батькові: _____ Місце роботи: _____ Посада: _____ Дом.адреса,тел.: _____ Тема інформації: _____</p>

Дата повідомлення	К-сть одиниць інформації	Кількість звернень	К-сть взятих док.

Виставки-перегляди

Самостійний захід, або захід, який проводиться в комплексі з іншими (День інформації, День періодики, День нової книги). Використовуються фонди не лише бібліотеки-організатора, а й інших бібліотек, або організацій. Включаються як нові видання, так і видання минулих років, які не втратили наукової та інформаційної цінності

Різновидом виставки-перегляду є відкриті перегляди.

Інформаційні списки, бюлетені

Це бібліографічні посібники, які характеризуються своєю періодичністю і включають інформацію про нові документи.

Бібліографічне групування – систематичне (відповідно до таблиць УДК).

Головна вимога до них – оперативність.

Списки нових надходжень можуть бути тематичними, жанровими, відображати невелику кількість видань

Огляд літератури -

містить характеристику джерел інформації, що з'явилися за визначений час чи об'єднані за якоюсь іншою ознакою.

Це поширена форма масового інформування.

Розрізняють два типи оглядів -

* інформаційні (15-20 хв.)

* рекомендаційні (35-40 хв.)

За змістом інформ. огляди - універсальні, галузеві, тематичні, персональні.

За формою подання матеріалу розрізняють усні, друковані та електронні.

За видами вміщених документів - огляди книжок, журнальних і газетних статей, серійних видань, спеціальних видань.

Однією із найпоширеніших форм бібліографічної інформації є огляд нових надходжень літератури (сучасна назва бібліофреш)

Наприклад:

“Сучасна молода українська література”, “Вернісаж сімейного роману”, “Новинки з книжкової торбинки”, “Для вас, малюки, нові книжки”, “Діти і підлітки в світі періодики”, “Герої книг - герої дитячих мультфільмів” тощо.

День Інформації

Комплексна форма масового бібліографічного інформування про нові документи.

Мета - надати читачам інформацію про книги та інші джерела інформації на певну тему, або про літературу, яка надійшла до бібліотеки протягом певного часу.

До програми включають організацію виставок літератури, не тільки книг, а й періодичних видань, аудіовізуальних матеріалів; довідкових та інформаційних видань; проведення бесід; бібліографічних оглядів.

Основні етапи підготовки та проведення Дня Інформації

- визначити цільову аудиторію, мету проведення;
- забезпечити відбір та систематизацію документів певної тематики;
 - вирішити організаційні питання (дата, партнери, запрошені виступаючі, розробка назв, звернень, відсилок, афіш, запрошень);
- розробка та оформлення наочних форм популяризації літератури;
 - підготовка текстів бібліографічних оглядів, консультацій тощо;
 - проведення ДІ згідно з планом;
- аналіз ефективності ДІ (кількість відвідувачів, згідно з паспортом масового заходу, книговидача, опрацювання анкет та ін.).

Книжкові виставки

- Виставка - застереження;
- Виставка - подорож;
- Виставка - бенефіс;
- Виставка - порада;
- Виставка - знайомство;
- Виставка - вікторина
- Виставка - презентація;
- Виставка - реквієм
- Виставка - реклама;
- Виставка новинок;
- Виставка - екскурсія;
- Виставка - діалог;
- Виставка - пошук;
- Виставка однієї книги;
- Віртуальна виставка;
- Хіт - виставка книг одного жанру

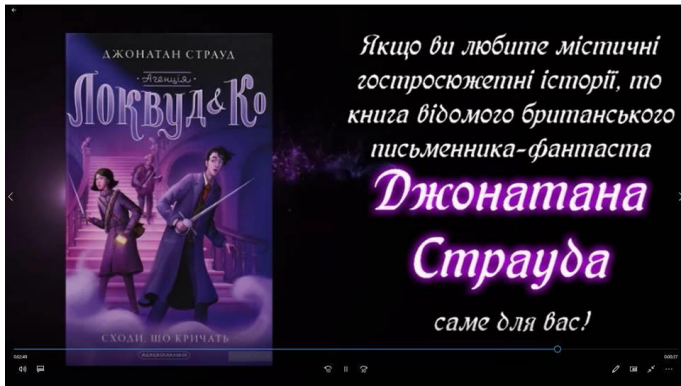

Інтерактивні форми бібліографічного інформування

Буктрейлер - короткий відеоролик (тривалістю до 3-х хв.)

за мотивами книги, що є сучасною формою реклами книги, засобом її просування, заохочення до читання.

Основне його завдання - яскраво та образно розповісти про книгу, зацікавити, заінтригувати читача. Такі бібліотечні відеоролики знімаються як про сучасні книги, так і про ті, що стали літературною класикою

Бібліотрансформер

Жива форма рекомендаційної бібліографії, яка дає необмежений простір для діяльності. Його можна використовувати цілком або окремими модулями, як в індивідуальній, так і в масовій роботі, створювати на його основі нові інформаційно-бібліографічні продукти.

Модулями бібліотрансформера можуть бути:

- * книжкова закладка
- * інформаційна листівка
- * інформаційно-бібліографічний словничок
- * мультимедійний урок-презентація
- * біобібліографічний покажчик
- * відеовікторина і відеоурок

Бібліографічні посібники малих форм

Пам'ятка, бібліографічна закладка, бібліографічний список, листівка, буклети, плани читання

БІБЛІОГРАФІЧНА ПАМ'ЯТКА - мала форма бібліографічного посібника, призначена для допомоги читачам у первісному знайомстві з книгами про діяльність будь-якої особи або про суспільно значущу подію.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК - посібник з простою структурою. Для нього відбираються книги і статті за темою (20-25) назв, виданих, як правило, за останні 3-5 років. Книги групуються по розділах, до розділів - невеликі вступні тексти. До рекомендаційного списку бажано давати коротку передмову

Бібліографічний опис документів здійснюється за:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : – Режим доступу:
<http://lib.khnu.km.ua/>

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання : . – Режим доступу:
<https://vpbm.com.ua/upload/>

Слова і словосполучення скорочуються відповідно до:

ГОСТ 7.12-93. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила: - Режим доступа: <http://www.gosthelp.ru/text/GOST71293SIBIDBibliografi.html>.

ДСТУ 3582:2013. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила : - Режим доступу: http://archeos.org.ua/wpcontent/uploads/2015/01/DSTU_3582_2013.pdf.

Для маленьких читачів бажано використовувати рекомендаційні посібники у формі іграшок. Вони дають можливість залучити малюків до використання бібліографічної інформації без примусу. Вони не тільки розкривають перед дітьми інформаційні ресурси бібліотеки, а й допомагають розвивати їх читацькі інтереси, формувати мотивацію до читання. В цих посібниках, крім інформації про книги, можна дати різні практичні завдання: відгадати загадку, відповісти на запитання вікторини, можна розмістити кросворд та інше.

Важливим завданням залишається формування інформаційної культури читачів, їхнього вміння продуктивно користуватися ресурсами бібліотеки. Формами такого навчання можуть бути:

- * оглядові екскурсії по бібліотеці;
- * ігрові тренінги з основ інформаційного пошуку;
- * підготовка путівників по фондах і каталогах, пам'яток;
- * створення системи наочних засобів інформування про структуру бібліотеки, її довідково-пошуковий апарат тощо.

На завершення хочу підкреслити, що хороший результат інформаційно - бібліографічної роботи залежить від її умілої організації. Тому перед бібліотеками стоїть завдання - дати певну суму бібліографічних знань читачам, навчити їх самостійно одержувати ці знання, прищепити їм навички інформаційно-бібліографічної культури, Підготувати до серйозної постійної роботи з книгою

Дякую за увагу!